

Československý týdeník - Evropské vydání Tschechoslowakische Wochenzeitung - Europäische Ausgabe

EVROPSKÉ LISTY: Vychází každé pondělí • Vydává a tiskne: Universum
Sokol Publication, Inc. • Vedoucí redaktor: Josef Martínek
Evropský redaktor: Václav Hora • Adresa redakce:
FK, D-6 Frankfurt/M. 70, Postfach 70 0254

EVROPSKÉ LISTY: Erscheint jeden Montag • Herausgeber: Universum
Sokol Publ. Inc. • Chefredakteur: Josef Martínek • Redakteur für
Europa: Václav Hora • Anschrift der Redaktion:
FK, D-6, Frankfurt/M. 70, Postfach 70 0254

GEGRÜNDET 1874 (New Yorkské Listy) • MONTAG, den 9. JUNI 1975 • FK, D-6 FRANKFURT/M. 70 POSTFACH 70 0254 • Nr. 23.

Portugalsko dosud na rozcestí

Vnitropolitická situace v Portugalsku není sice dost přehledná, lisabonské korespondenti západních tiskových agentur se však shodují v názoru, že tam probíhají rozhodující fáze zápasu o demokracii. Přestože při volbách do ústavodárného národního shromáždění zvítězila socialistická a strana komunistická utrpěla porážku, komunisté se nechtějí s rozhodnutím lidu smířit. To, co se jim nepodařilo dosáhnout demokratickými prostředky, se snaží získat s použitím metod nedemokratických. Pošle v tisku, v rozhlasu, v odborech a ve veřejné administrativě, které uchvátily v prvních dnech po svržení Cactanova režimu, se pokoušejí upevnit a socialistickou stranu z politického života vymáněvovat. Své záměry nedávno znovu dokumentovali tím, že obsadili redakci socialistického listu República a jeho redaktory zajali. Policie je sice osvobodila — ale zpět k psacím stolům je nepustila. Vládnoucí revoluční vojenská rada vydávání listu dočasně zastavila.

Své rozhodnutí nezměnila ani po velkých demonstracích, které uspořádali strupenci socialistické strany a po protestu, který vůdce strany Mario Soares podal. Účastníci demonstrací provolávali protikomunistická hesla a silně kritizovali i vojenské hnutí; Soares však zaujal vůči vojenskému hnutí smířlivé stanovisko. Po rozhovoru s představiteli revoluční rady vyjádřil optimismus, že se podaří difference urovnat. Socialistická strana, jak řekl, chce ve vládu zůstat, ale jen pod podmínkou, že nebude diskriminována. V socialistické internacionále vyvolala portugalská vnitropolitická krize znepokojení. Vůdce francouzských socialistů François Mitterrand pozval Soaresa a zástupce řecké, italské, španělské a belgické socialistické strany k poradám do svého sídla v jihozápadní Francii a poradily o pomoci portugalským socialistům uspořádal také rakouský kancléř, socialista Bruno Kreisky. Zúčastnil se

jich předseda západoněmecké sociálně demokratické strany Willy Brandt a vůdce švédských socialistů, ministerský předseda Olof Palme. Palme vyslovil politování nad tím, že vůle portugalského lidu, projevená při parlamentních volbách, není v portugalské politice respektována, zároveň však i nadějí, že portugalská socialistická, posilnění mezinárodní solidaritou, budou moci ve své činnosti pokračovat. Bruno Kreisky s uznáním konstatoval, že portugalská socialistická jsou rozhodující silou v boji proti komunistické diktatuře.

Mario Soares prohlásil v interview s francouzským televizním časopisem L'Neuvevel Observateur, že jeho strana si přesto, že dostala při volbách 38% hlasů, nedělá nárok na vedoucí roli ve vládě, že takovou roli chce přenechat nadále vojenskému hnutí, ale že dodržování demokratických pravidel pokládá za nezbytný předpoklad k úspěchu portugalské revoluce. Portugalští občané dali svým hlasovacími listy zřetelně najevo, že si nepřejí ani přímou komunistickou diktaturu, ani režim kubánského typu. V jiném interview — a to v lucemburském rozhlasu — poukázal na to, že kdyby komunisté převzali v jeho zemi moc, mělo by to hrozné následky nejen pro Portugalsko, ale i pro celou evropskou levič.

To si zřejmě uvědomují už i představitelé západoevropských komunistických stran. Vůdce italských komunistů Berlinguer řekl, že akce portugalských komunistů proti socialistům neschvaluje. Osud Portugalska spočívá v rukou vojenského hnutí, to však není po stránce ideologické homogenní celek. Jeho členům — jak napsal západoněmecký list Münchener Merkur — není dosud úplně jasno, zda má být v zemi zaveden socialismus nebo komunismus. Shodují se v podstatě jen v předsevzetí ponechat si co nejvíce politické moci pro sebe.

(Pokrač. na str. 6)

HUSÁK PRESIDENTEM

Pražský Hrad, pamatující již lepší dějiny a osobnosti musí přijmout do svých sálů nového muže na místo prezidenta — Gustáva Husáka. V pořadí jde o osmého prezidenta a prvního Slováka na Hradě (v národním ohledu byl nejideálnějším vzorem prezidenta T. G. Masaryk, jehož otec byl Slovák). Není pochyby, že oběma národům je v podstatě jedno, kdo je prezidentem. Od časů Gottwalda ztratila tato funkce stejně na významu. Lidé hlavu státu svedobně nevolili, ale pouze se podrobují diktaťu opět nikým nevolené mocenské skupiny pod ochranou cizí moci. Zvolení Husáka je mocenským aktem, který uspokojí jen jeho samého.

Jím přichází na prezidentský stolec samolibý, ješitný muž, věřící na svůj úspěch, neomylnost a chytrost, zaja-

tec svých vlastních dogmat bez možnosti konfrontace. Dějiny budou jednou hledat zdůvodnění jeho neustálých zvrátů, nesplněných slibů — nenávisti, nesnášenlivosti a dogmatičnosti. Ale nejsou právě tyto vlastnosti nezbytným, ba nutným průvodním zjevem každého komunistického politika? Ve světě sovětské sféry neplatí nikdo za definitivního, být komunistou se už dávno stalo nejrizikovějším zaměstnáním. Vzpomeňme, kolik zakladatelů a průkopníků komunistických stran bylo popraveno a uvězněno. Ani pobyt v komunistickém nebo v nacistickém vězení nedává žádné vysvědčení o stoprocentní loď "z ocele a kvádru," jak říkával také nedokonalý Stalin. Husáková kalkulace na moc, přes vězení padesátých let se z hlediska dnešních nejvyšších funkcí pře-

niho tajemníka a zároveň prezidenta vlastně vyplatila, dosud mnohem lépe než u podobnými osudy obdařeného Gomulky.

Od dnešní mocenské gardy se Husák liší již papírově. Jeho doktorský právnický titul je pravý, nikoliv absolvovaný na tříleté politické rychloškolce, jako u "RSDr." Vasilu Bil'aka a mnoha jiných včetně Dubčeka, což mu přináší i nepřátele, podle staré komunistické poučky o "nespolehlivosti intelligence." Husák, narozen 1913 v Dubravce u Bratislavy zahájil jako mladík spoluvydávání komunistického časopisu "Šíp", ale ani po této době kolem roku 1934 nebral zřejmě komunismus příliš vážně. Raději koketoval s agrární stranou a dokonce se vydává v roce 1941 na manifestační cestu do Němci obsazené U-

(Pokrač. na str. 2.)

Měsíc drobných změn

Květen končí v Československu nejen plenárním zasedáním ÚV KSČ, ale i zprávou, která ani nikoho překvapit nemůže. První tajemník ÚV KSČ je navrhován a tím předem prakticky schválen na funkci prezidenta republiky za nevyčerpitelného Svobodu. Také poslanci Národního shromáždění jsou odvoláni z dovolených a ze služebních cest, aby volba mohla proběhnout nerušeně a za plné účasti. Hořkým výsměchem pro člověka s dobrou pamětí zůstává vzpomínka na rok 1968. Tehdy to byl právě Husák, kritizující slučování osob funkcí v souvislosti s Novotným. Jenže soudruh Husák byl vždy osobou ctižádostivou a ješitnou, prohlásil mnohdy, aniž by se kdy ale toho řídil.

Měsíc květen byl i signálem k odstranění nedlouhé kampaně proti Dubčekovi. Nový hon na čarodějnice zřejmě zcela nezapadá do sovětského konceptu míruční napětí a k Brežněvově novodobé mírové tváři. Pozorovatelé soudí, že právě nesouhlas s veřejným projednáváním Dubčeka dopisů z října byl příčinou Brežněvovy osobní

neúčasti na oslavách 30. výročí tzv. osvobození Československa a vojenské přehlídce, ačkoliv jeho příjezd byl dopředu ohlášen. Zprávy o novém Brežněvově onemocnění z této doby byly sovětskou agenturou opět demontovány. Ale tam, kde se nemůže pomsta projevit naplno, přicházejí drobné ústřiky, šikanování a schválnosti, kterými se denní život ztupčuje do nesnesitelnosti. Anglický Daily Express přejal z čs. samizdatu zprávu o Dubčekovi, jenž měl na svém lesním závodě v Kráňanech ztratit místo mechanizátora a být přefazen na nepopulárního pěstitele stromů. Kromě Dubčeka se ozval otečeným dopisem proti režimu i dramatik Václav Havel. Tím byl dán start režimní pomsty, rozšířené na řadu známých a dříve angažovaných osob. Státní bezpečnost zahájila prohlídky bytů. Pozadím razie bylo pátrání po dokumentu — analýze československých poměrů pro chystané zasedání evropských komunistických stran (patrně bez účasti Jugoslaviie). Zprávu měla vypracovat skupina reformních

komunistů z roku 1968 kolem Zdeňka Mlynáře, zaměstnaného sbíráním brouků v Národním muzeu. V dlouhém sledu následovaly prohlídky a také výsledky (západní tisk psal i o zatýkáních, která čs. tisk rozhodně dementoval) u již jednou uvězněného Michala Daniela, u marxistického filosofa Karla Kosíka, kde policie zabavila kolem tisíce stran rukopisu — dále u spisovatele Ludvíka Vaculíka, kterému

(Pokrač. na str. 3)

HROŠÍ KUŽE

Severovietnamský premiér Pham Van Dong prohlásil, že Hanoj chce normalizovat vztahy se Spojenými státy, avšak pouze v případě, že US, které "zločinnou válkou napadly obě části Vietnamu" poskytnou podstatnou hospodářskou pomoc. Mluví amerického zahraničního ministerstva řekl, že Washington prostuduje premiérovu řeč, že však pokud jde o jeho (výše citovaný) výrok, byl to Hanoj, kdo porušil pařížské dohody, následkem čehož byl již Vietnam Sovětním okupován.

O ČESKOSLOVENSKU

Pistole pro Kypr

Při prohlídce libanonské lodě, která byla zadržena v hamburském přístavu pro pašování hašišu, našly západoněmecké celní orgány také tři bedny čs. pistolí ráže 7,65 mm, určené pro Kypr.

Slovanské pohřebiště

Z doby Velké Moravy bylo neočekávaně objeveno u obce Nechvalín severozápadně od Kyjova. Čeští archeologové zatím prozkoumali prostornou hrobku, která obsahuje bohaté nálezy z devátého století — mimo jiné srp, kopí, sekeru, vědro, nákončí opasku, ostruhy a bronzové náušnice.

Málo mateřských škol

Populační výbuch, který v Československu způsobily "silné" ročníky matek a státní populační politika, vyvolávají už políže v umísťování dětí v mateřských školách. To je pro zaměstnané ženy, kterých je dnes většina, hlavní problém. V roce 1973 čekalo na umístění skoro 26.000 dětí, loni už skoro 43.000. A předpokládá se, že počet bude ještě stoupat.

Úmrtí spisovatele

V Bratislavě zemřel neočekávaně ve věku 54 let slovenský dramatik Ivan Bukovčan. Úroveň to byl spisovatel průměrný. V posledních letech se stal skoro nejhranějším divadelním autorem v ČSSR. Jeho hry se hrají v překladu i na mnoha českých scénách.

Oslavy v Nymburce

Město Nymburk oslavilo v květnu 700 let své existence. Kromě místních kulturních oslav byl městu předsedou vlády Štrogalem předán Řád práce.

Lyžařský Praděl

Ještě v půli května se letos lyžovalo na Pradědu. Bylo tam v té době celkem tři tisíce rekreantů. Členové jeseničské horské služby v uplynulé lyžařské sezóně uskutečnili 675 hlídkových a 24 velmi náročných pátracích akcí. Přímoou pomoc poskytli 768 lyžařům a turistům, kteří přecenili své schopnosti.

Jed a počítače

Samozřejmě počítače v některých japonských podnicích napadá neobvyklý nepřítel: v klimatizovaných místnostech se množí krysy o myši. Ty nahlodávají kabele a trusem vážně porušují činnost citlivých přístrojů. Následkem toho ze 183 kontrolovaných počítačů 19 pracovalo. Takto způsobenými chybami. Nápravu má zjednat nově vyvinutý jed.

Elektrická energie přes Československo

Po návratu spolkového rakouského prezidenta Kirchschlöglera a po jeho říšské konferenci dojde v červnu k jednání s Varšavou. Prahou a Vídní o dodávkách polské elektrické energie z Polska do Rakouska přes Československé území. Kirchschlögler se o své návštěvě v Polsku vyjádřil velmi pochvalně a rozhovory s Gierkiem označil za konkrétní a přesvědčivé.

Bez maturity na vysokou školu

Od r. 1977 budou ve Švédsku v platnosti nové předpisy o studiu na vysoké škole, bude-li vládní návrh schválen parlamentem. Všichni, kteří dosáhnou 25. let, výdělečně pracovali čtyři léta, ovládají zčásti anglicky, mohou být podle návrhu přijmuti na vysokou školu na základě připravené reformy, která vzbuzuje prudké politické debaty.

Rozkrádání před soudem

Před soudem v Mladé Boleslavi se zodpovídalo za trestnou činnost z roku 1971 celkem 21 pachatelů, obviněných z manipulace s náhrad, díly k osobním autům Škoda MB. Způsobili údajně závodů AZNP škodu ve výši více než 200.000 korun. Šlo o pneumatiky, hřídele, karburátory, svíčky, ojnice, ložiska a pod. 14 pachatelů bylo odsouzeno do vězení až na 4 roky.

Spartakiádní průvod

I při letošní spartakiádě — málo přesvědčivé náhradě někdejších sokolských sletů — bude uspořádán tradiční průvod, jehož se má zúčastnit na 120.000 cvičenců — a turistů. Trasa průvodu začíná u bývalého závodu JAWA, odkud jde po dálnici přes nuselský most. Legerovnou a Sokolskou ulicí, přes náměstí I. P. Pavlova (Petra Osvoboditele). Mezibranškou na Václavské náměstí, v jehož polovině bude hlavní tribuna. Tam se průvod rozdělí do dvou rozchodů, do Jindřichské a do Vodičkovy ulice. Průvod má kolem tribuny procházet asi dvě a půl hodiny, od půl deváté ráno.

Dobrá práce

Stroje a zařízení v hodnotě přes třicet miliard korun byly od konce války exportovány do zahraničí z plešešské Škodovky. Výjimečný z obchodního hlediska je případ vývozu více než tisíce elektrických lokomotiv jednoho typu. Převážná většina výrobků ze Škodovky jde o všem do Sovětského svazu.

HUSÁK PRESIDENTEM

(Dokování z 1 strany)

krajiny, financované ministrem propagandy. Jeho účast v Slovenském národním povstání je nepopíratelná, ale k přihlídnutí k podání dnešních historiků a samého Husáka přecházejí a zveličují. Od roku 1943 byl členem V. ilegálního ústředního výboru KSS, ale Tisův režim jej nebral příliš vážně a dokonce ho nechal volně pobíhat po Bratislavě. Za enu prokázanou laskavost si důkladný Husák nařídil po válce průběh celé Tisovy popravy. Po válce zůstal dobře zapsán a nepřítel zkrátka při rozdělování vysokých funkcí až do svého zatčení v roce 1951. V pozdějším procesu byl — dosud komunista a v obžalobě buržoasní nacionalista — odsouzen na doživotí. Byl z mála, kteří se k ničemu nepřiznali a svou oddanost komunismu i nepopíratelnou civilní odvahu demonstroval i ve vězení. Jeho vytrvalost, tvrdošíjnost a také touha po pomstě přinesla výsledky v roce 1968. Husák byl jeden z prvních, který veřejně vyzval k odstranění svého úhlavního nepřítele Antonína Novotného. Byl také vytrvalým kritikem sloučení obou funkcí. Jeho projev těsně po srpnové noci byl největším šokem, který oběma národům mohl přivést. Ležérnost, zlehčování, průzračné důvody v neuznání vysocenského sjednocení jako později u obsazování funkce předsedy Národního shromáždění byly prvou výstrahou a také začátkem ztráty důvěry. Při zvolení prvním tajemníkem v dubnu 1969 zapomněl Husák na svůj vlastní výrok, že s Dubčekem stojí a padá.

Tehdy, těsně po volbách, zachytil brzy zakázaný týdeník "Zítřek" jeho soukromý výrok, že lidé budou na něho dva roky nadávat, ale pak se přesvědčí, jak dobře vše myslí. Husák nevycházel z politické situace, ale z osvědčeného hesla "chleba a hry" pro lid. Zajistit životní úroveň se mu podařilo, v hrách — kultuře a turistice nevyháděl jeho snažení právě nejrušověji. Zvláště v cestování se dnes stal oficiální politikou jeho výrok, že si nebudeme dělat z hranic koryto. Ani politicky nesplnil přísliby o nekonání se procesů proti politickým odpůrcům. Procesy byly a jsou, nicméně informace o nich i v fa-

dách komunistů silně pokulhává. Navíc Husák úspěšně zdokonalil metody existenci likvidace nepohodlných. Husák je člověk zmitaný vášněmi a povýšeností. Přesvědčen o svém řečnickém umění a chytrosti (povšimneme si, jak dokonale mluví česky) dovede v zápalu řeči překroutit i užit slova, která ani věrné Rudě právo se neodvážejí často přetlusknout.

Vzpomeňme kdysi urážlivých výroků, zcela v rozporu s vysokou funkcí prvního tajemníka, o Krieglövi ("kráglövi"), ačkoli, jak poznamenal tehdy Karel Kyncl, i Husákovo jméno by se dalo v mnohém obměňovat (následovala Husákova pomsta v Kynclově uvěznění), nezapomeňme na jeho nedávný výrok na adresu Dubčka o zabalení kufrů apod. Husák věří, že je mu dovoleno vše, neboť jak kdysi trefně poznamenal spisovatel Ladislav Mňačko, je přesvědčen, že on je tím nejchytřejším ve východním bloku, který by měl sedět v Kremlu. V jeho projevech je cítit výsměch, opovrhování lidmi, uražení se cítí i Češi a odtud snad původ široce rozšířených protislovenských nálad. Přitom se Husák snaží o popularitu, blahosklonně se baví, když si s ním dovoli fo-

loreportéři pohybovat pro lepší záběr, projevuje i pozornost občanům německého původu a mluví s nimi při jejich práci německy. Nelze mu také upřít, že jej lidé berou za menší zlo.

Pro většinu je přijatelnějším řešením než plně zprofanování politici typu Biláka, Indry nebo Kapka.

Před Husákovým zvolením ve čtvrtek 29. května, kdy obdržel od obou sněmoven Národního shromáždění v tajném hlasování všech 243 hlasů, bylo ještě nutno narychlo změnit ústavu, která dosud nedovolovala odvolat prezidenta v případě nemoci. Rozhodnutí převzít prezidentský úřad padlo zřejmě za Husákovy bleskové návštěvy začátkem března v Moskvě. Mezitím se vyvíjely první spekulace, zda další funkce znamená posílení pozice nebo budoucí nahrazení prvního tajemníka jiným — podle občas používané národnostní zásady Čechem. V úvahu by přicházel Kapek nebo Indra nebo při přilhoučení oči v této zásadě i Bilák. Ale s přihlídnutím k dosavadní Husákově kariéře a moufinské funkci dají se jen těžko podobné změny očekávat. Husák si musí a bude držet oštěž moci mnohem pevněji než dosud.

Sdělení redakce a administrace

Vzhledem k lepšímu zabezpečení dodávek Amerických listů rozhodla se redakce v New Yorku přenést evropskou redakci a expedici AL do Frankfurtu nad Mohenem. V budoucnosti budou AL vycházet pod novým názvem EL — Evropské listy jako evropská mutace Amerických listů. Veškerou korespondenci v Evropě a také platby za EL je možno okamžitě převádět na níže uvedenou poštovní schránku a konto.

Nová evropská adresa: FK, D-6 Frankfurt/M. 70, Postfach 70 0251. Platit můžete:

• bankovním převodem v Německu nebo z ciziny na adresu: Frankfurter Kurier, Konto Nr. 64 09 220, Commerzbank, 6 Frankfurt/M. 90, Gräfr. 85. Přípiste účel platby: EL.

• čerpením poštovní poukázku (z ciziny mezinárodní) na adresu: FK, 6 Elm 70, Postfach 70 0251 s udáním poštovního šekového konta, tedy: Postscheckkonto 3281 90 — 603, Postscheckamt Frankfurt.

• v Německé socialistické republice lze EL platit zelenou složenkou "Zahlungsschein" (lístek okladiť zdarma na každém pošt. úřadě) a vyplnit ve všech dílech: nezapomenout účel platby: EL na číslo Postscheckkonto 3281 90-603, Postscheckamt Frankfurt/M. a adresu FK, 6 Elm 70, Postfach 70 0251.

• ve Švýcarsku můžete zatím platit odsláním poštovní poukázky na konto 89 — 898 s udáním "Z. G. Americké listy"

• převodem z banky na: Schweizerischer Bankverein, Fil. O. bestrass, 8033 Zürich s poznámkou "Z. G. Americké listy P5-622-890".

Roční předplatné (52 čísel) činí v Německé socialistické republice DM 46, pololetně DM 23, čtvrtletně DM 11,50

ve Švýcarsku ročně SFr. 50,00, pololetně SFr. 25,00, čtvrtletně SFr. 13,00

v jiných zemích v příslušném přepočtu v jiné měně

ZAJÍMÁTE SE O DĚNÍ V ČESKOSLOVENSKU?

ZAJÍMÁ VÁS, CO SE DĚJE VE SVĚTĚ?

Čtíte anglické, německé, francouzské nebo jiné cizojazyčné časopisy. Zjišťujete, že doba, kdy vnovaly bouře míra Československu, pomalu, ale jistě mizí. Je to škoda. Ta malá země v srdci Evropy nečtena byla, ale stále je bohatým místem světa a jeho svědomí. Podrobné informace o událostech v Československu z hlediska rámce mezinárodního dění, informace lecky unikátní, které v žádném jiném tisku nenajdete, přináší pravidelně náš týdeník. Není-li vám osud bývalé vlasti lhostejný, stane se čtenářem Amerických listů.

Zde odstříhnete a zašlete na adresu:

EVROPSKÉ LISTY,

FK, D-6, Frankfurt M. 70, Postfach 70 0251

Přihlašuji se za odběratele "Evropských listů" a předplatit zaplacením poštovní složenkou (celoroční, pololetní, čtvrtletní. Nehodící se škrtněte. Roční předplatné S. Fr. 50,00, pololetní S. Fr. 25,00, čtvrtletní S. Fr. 13,00 nebo přepočít v jiné měně. Předplatné je možno uhradit i šekem nebo money order.

Jméno:

Adresa:

Opravdoví hrdinové...

Stalo se módou kritizovat Ameriku. Najmte mezi významnými Američany. Toto říká v roce 1972 James W. Gardner: "Zatímco každý z nás sleduje své subecko zájmy a uklidňuje se svalováním viny na druhé, národ se rozpadá. Říkám to střízlivě: národ se rozpadá..." A senátor Edward Kennedy? Tohle prohlásil v roce 1972: "Kamkeři přijedou sledovat, že průměrní občané — chudí nebo ze střední vrstvy, či bohatí, černí, bílí nebo hnědí, ve městě nebo na farmách — jsou výrazně nespokojeni se způsobem svého života..."

Slovní zoufalství zachvátilo Ameriku. Jak by taky ne, když ekonomové předpovídají krizi jaké nebylo, ekologové si nejsou jisti, jestli znečištění ovzduší zničí Zemi v podobě vroucího ohně, skla nebo ledového plátu, a psychologové vidí na všech stranách masové odcizení! A přece — stačí podívat se na přítomnost a budoucnost z hlediska zcela nedávné minulosti. To, co se dalo ve Spojených státech v letech, dejme tomu 1960-1973, rozhodně nesměřuje k černému zoufalství, ale naopak k optimismu. A ten optimismus podtrhuje jak objektivní tak subjektivní údaje.

Vezměme si příjem: zatím co se neustále diskutuje o devaluaci, inflaci a zmatku na burze, skutečný příjem Američanů, při odečtu inflačních účinků, stoupl o 43 procenta.

Nebo si vezměme vzdělání: kdežto řečníci horlí nad tím, jak "naše instituce nefungují", něco se stalo, co umeznilo našim výchovným, institucím zvýšit počet studentů na kolejích z 3,6 miliónu na 8,2 miliónu.

V šedesátých letech, zatím co profesionální stěžovači lamentovali nad "Programem velkého společností", který nefunguje, otvírali jsme novou kolej každých jedenáct dní po dobu celé dekády!

A vezměme si zaměstnání: zatím co slogany hovoří o neradosti "modrých límečků" a nátku "bílých límečků" a o odlišťování a brutalizaci práce, údaje ukazují, že nikdy dosud nepracovalo větší procento Američanů v lepších, zajímavějších, méně namáhavých zaměstnáních, s větší dovolenou, kratší pracovní dobou a možnostmi jít dříve do penze.

Na což ovšem profesionální pesimista řekne: "Aha! Jestliže je tedy všechno tak dobré, proč je tedy všechno tak mizerné...?" Jak to, že se do našich institucí vlečou únava, odcizení; jak to, že lidé mají všeho dost a nejsou nijak nadšení pokrokem? To je dobrá otázka — protože odpověď na ni byla komolena a překrucována, až je to k nevíře.

Kdo říká, že Američani jsou odcizení, unavení a nespoko-

jeni? Řečníci vycházejí z průzkumu veřejného mínění, ignorují však naprosto střední skutečnost: tehdejší průzkumy: totiž, že jestliže jsou dotázáni na jejich vlastní život, na jejich vlastní zaměstnání, jejich vlastní příjem, školy jejich vlastních dětí, jejich vlastní obytné čtvrti, Američané v převážné většině odpovídají, že jsou "spokojeni", "šťastní", "potěšeni" atd. atd. Tedy, když jsou tyto osobně spokojení Američané dotázáni na národ, objeví se únava.

Dobře, ale jak to tedy, že při posuzování národa jako celku, jsou Američané nespokojeni? Na tohle je asi tolik odpovědí, kolik je lidí, kteří o tom píšou, ale alespoň některé z nich se zdají typičtější než jiné: Po ostrém poklesu v důvěřivosti od poloviny šedesátých do počátku sedmdesátých let, mra důvěry v mnoha ukazatelích názorů stoupá od konce roku 1973 a to přes Watergate, olejovou krizi a vysoké ceny všeho.

Každý výklad hladiny důvěry během inflace je asi tak přesný, jako údaje kompasu na Severním pólu.

Jeden z důvodů, proč jsou lidé nahněvaní na stav USA, je, že problémy, kterým USA stojí tvář, jsou skutečné... Vezměme-li si za základ průzkumy veřejného mínění, sledáme, že se vyvinul jasný model pokroku během posledních let a to přesně v těch oblastech, které se dotýkaly našeho pocitu viny a selhání. Projevuje se — například — značná liberalizace ve vztahu k občanským právům. Ukazuje se také, že Američané pochopili nejpod-

statnější problémy ženského hnutí, hnutí za péči o životní prostředí a spotřebitelské politiky, a ztotožnili se s nimi.

Přitom však většina Američanů to nepřehnal; pokročila rozumně a citlivě — striktně odmítla extrémní všech těch "hnutí", která seutčejí o veřejnou pozornost. Američané jsou pro ozdravní životního prostředí, ale nejsou protimaterialističtí. Američané jsou pro integraci, ale nejsou pro extrém autobusové dopravy černých či bílých dětí ze vzdálených čtvrtí do společných škol. Američané věří, že ženám se má dát větší příležitost, ale nevěří, že se s ženami zachází nebo zacházelo jako se stádem. Že Američané učinili podstatný krok dopředu je důležitý fakt ne proto, že je pěkně poklepat si na rameno a říci, hurá, práce je skončena. Ona totiž skončena není. Ale pouze národ, který ví, co dokázal, může vědět, čeho je schopen.

Potád máme ještě mezi sebou ty hochy, co podle nich "nic nefunguje". Američané prošli bouřlivým, násilným, hodnoty bořícím obdobím — a vyrovnali se s tím, vyrovnali se s tím dobře. Skutečnými hrdiny těchto posledních dvanácti, třinácti let jsou američtí lidé. Moudřejší, pevnější, klidnější, chytřejší a mnohem velkorysejší než jejich kritikové zleva i zprava, zaslouhují, aby měli důvěru ve své stále se měnící instituce, ve svůj stále se měnící národ a v sebe samé. Taková dobře zasloužená důvěra způsobí, že bude snadnější řešit problémy, jež na nás čekají... —bjw—

LEPŠÍ DŮCHODY?

Od 1. ledna 1976 má vstoupit v platnost nová úprava důchodového zabezpečení — jak se na tom usnesl ÚV KSČ na svém dubnovém zasedání. Straničské listy referují o tom, jak se v závodech i na vesnicích organizují "schůze, besedy, přednášky a agitační dny mezi důchodci", které mají za úkol "popularizovat nová opatření", aby prý každý občan poznal jejich obsah. Z toho by se dalo soudit, že lidé asi chtějí slyšet na své konkrétní otázky konkrétní odpovědi, věcné informace a pokud možno přesné údaje, o č se jim zvýší měsíční důchod. A tam, kde takové informace a vysvětlení nedostávají, zkoumají podrobně sami, jak na tom vlastně budou jednotlivé skupiny důchodců po 1. lednu 1976. Nač přitom narážejí? Zjišťují především, že lidem, kteří už jsou na odpočinku — jde o více než 3 milióny důchodců — budou upraveny se zpětnou platností důchody podle stejných zásad a podmínek —

podle nichž se budou vyměňovat důchody těm občanům, kteří půjdou do důchodu po 1. lednu 1976. Jinými slovy řečeno: mezi dosud vyplácenými důchody a těmi, které budou nově přiznávány, bude značný rozdíl. Tento rozdíl nebude zůžen ani částkou 3 a čtvrt miliardy korun, jež se mají věnovat povýšování důchodců. Neboť kdyby se rozdělily mezi 3 milióny důchodců rovnoměrně, připadlo by na každého z nich a na měsíc průměrně 91 korun. Rozumí se, že napůjde o zvýšení, provedené rovnoměrně u všech důchodců, u některých bude nižší, u jiných zase o něco vyšší. Například nejnížší měsíční důchody, které byly roku 1971 upraveny na 550 korun pro jednotlivce, budou s platností od 1. ledna příštího roku zvýšeny jen o 50 korun na 600 korun, a to ještě jen tehdy, jestliže příslušný národní výbor uzná, že představují jediný zdroj příjmu;

že tedy jejich zvýšení je z hlediska sociálních potřeb odůvodněné.

Značný počet představují u nás sociální důchody takzvaným bývalým lidem: zemědělcům, řemeslníkům, živnostníkům, obchodníkům — bývalým politickým vězňům, anebo jejich ženám. O těchto důchodech, které nebyly zvýšeny roku 1971, není v dubnovém usnesení ÚV KSČ ani zmínky, ačkoliv právě ty by si zasluhovaly, aby byly zvýšeny aspoň na úroveň existenčního minima.

A nyní se podívejme na dnešní úroveň starobních důchodů, které se mají zvýšit 1. ledna. Z jejich úředního přehledu vyplývá, že mezi příjemci důchodu, kteří byli předtím zaměstnáni v pracovním poměru, bylo po úpravě z října 1971 devět a půl procenta osob s nižším starobním důchodem, než je 500 korun.

Jestliže hůře na tom byli a dosud jsou důchodci z řad družstevních rolníků. Ti byli zařazení — pokud nepracovali v JZD s takzvaným vyšším stupněm hospodaření, do různých důchodových pásem. V nejnižším pásmu byl jim přiznán důchod ve výši 230 korun a v nejvyšším 560 Kčs. Úředně bylo zjištěno, že přes 62 procent družstevníků-jednotlivců dostává od té doby nižší důchod, než 600 Kčs. Z toho přes 39 procent méně než 500 Kčs.

"Zvláště zakládající a zasloužili staří družstevníci, kteří pracovali v družstvech při jejich založení, mají důchody nepochybně nižší než jsou nyní přiznávány důchody." To konstatoval sám ministr práce a sociálních věcí Dr. Hamerník. A na vysvětlenou uvedl, že "to objektivně vyplývá z platných zákonných předpisů, podle kterých se důchody v minulosti vyměřovaly." Můžeme toto zjištění ministra Hamerníka doplnit několika příklady z různých krajů.

V Trebišově na východním Slovensku působil v JZD jako předseda Juraj Lopatník. Oddaně sloužil režimu a byl oslavován jako hrdina socialistického zemědělství, jako zasloužilý mistr vysokých výnosů. Ale když se stal dů-

chodcem, musel žít jako tisíce jiných družstevníků. Před časem jsme se o něm dočetli toto: "S trpkostí v srdci vyprávěl o tom, jak dlouho dostával jenom něco málo víc než 300 korun měsíčního důchodu. Manželka musela proto jít do zaměstnání, aby měli z čeho žít." Rolnické noviny z 9. května 1975 napsaly: "Když J. Lopatník zemřel, nevynovaly mu noviny ani řádek".

O něco vyšší důchod byl přiznán ženě bývalého živnostníka v Praze. Nečládko napsala, že musela pracovat až do 64 let svého věku, aby si vysloužila nárok na starobní důchod ve výši 574 Kčs. Je nabitelní, že ji to nestačí ani na nejdůležitější životní potřeby. Pochopitelné, že by z toho nemohla být živa, kdyby nedostala podporu od svých dětí kolem 360 korun měsíčně. O nic lépe není na tom ani 71 letý družstevník z obce Frýčovice. Poté, co byla provedena úprava sociálního zabezpečení roku 1971, dostává 550 korun měsíčně. Napsal: "Nejsem náročný, ale vycházím moc těžko." Není pochyb o tom, že mu tak nízký důchod nestačí na skromné živobytí.

Vždyť podle středních údajů stojí osobní spotřeba jednoho důchodce 789 Kčs. Těto částky nedosáhne důchodce z Frýčovice ani po 1. lednu; bude dostávat jen 600 Kčs, tedy méně než kolik činí jeho existenční minimum.

Takových důchodců budou u nás i po 1. lednu 1976 statisíce. Nezbude jim asi nic jiného než dále pracovat. O to — jak se zdá — režimu také jde; vyplývá to například z besedy, vysílané nedávno Československou televizí, v níž bylo zdůrazněno, že stát: "podporuje další pracovní aktivitu důchodců; nejde o malý počet lidí: je to téměř 3/4 miliónu důchodců, kteří se aktivně uplatňují v pracovním procesu."

Tím vlastně bylo oficiálně potvrzeno, že i když důchodové usnesení ÚV KSČ zlepšuje soustavu důchodového zabezpečení po 1. lednu 1976 — problém nízkých starobních i sociálních důchodů uspokojivě vyřešen není.

Ferdinand Peroutka: BUDOVÁNÍ STÁTU

se právě expeduje

Objednávám výtisků I. svazku díla Ferdinanda Peroutky Budování státu.

Přikládám šek (money order) na dolardů.

Jméno

Adresa

Podpis

Objednávám výtisků I. svazku (celkem 3 svazků) díla Ferdinanda Peroutky Budování státu.

Cena jednotlivých svazků \$6,20 včetně pošt.

Cena všech pěti svazků \$26,00 včetně pošt.

TITO — 33

Jugoslávskému prezidentu Titovi bylo 23. května 83 let. V Jugoslávii se jeho narozeniny slaví už od roku 1945 jako ústřední celostátní událost. Nyní, kdy je Titův věk tak vysoký, klade se pochopitelně otázka, jak dlouho bude moci tento představitel přijímat gratulace. Tentokrát je přijímal na stotisícovém shromáždění v Bělehradě a při té příležitosti prohlásil, že všechny spekulace o tom, co se stane po jeho odchodu, jsou neopodstatněné, neboť dnešní Jugoslávie je výsledkem kolektivního úsilí, a to zůstane. Oslavy Titových narozenin připomínají však jeho mimořádnou autoritu, která je už po 30 let klíčovou složkou jugoslávského vývoje, a tak se Jugoslávie, až se ocitne bez Tita, bude muset vyrovnat s problémem, jak a čím tuto autoritu nahradit. Při oslavách Titových 83. narozenin se v Jugoslávii znovu zdůrazňovala koncepce nezávislosti, zahraničně-politické neangažovanosti a vnitřního samosprávného systému. Zdůrazňovala se tedy autorita výsledků vlastní cesty Jugoslávie v pohnutém vývoji několika desetiletí. V tomto smyslu vyzněl třeba oslavný článek tajemníka výkonného výboru Svazu komunistů Jugoslávie Aleksandra Grličkova ve stranickém orgánu Komunist — článek, ve kterém byl Tito apostrofován jako velký světový státník. Grličkov velebil Titovu politiku jako mezinárodně významnou, a

Mezinárodní přehled

to i z hlediska úsilí o jednotu v boji za socialismus. Tajemník výkonného výboru Svazu komunistů Jugoslávie napsal, že právě jako internacionalista a revolucionář Tito porozuměl tužbám národů žít v míru a v podmínkách svobody a nezávislosti, jakož i mít a užívat právo na rovnoprávnou účast v mezinárodním životě. V pasáži, ve které se zabýval vztahy mezi socialistickými zeměmi a uvnitř mezinárodního komunistického hnutí, Grličkov poukázal na to, že Tito vždycky považoval za nezbytný předpoklad společného postupu úplnou a bezpodminečnou rovnoprávnost všech stran a přijetí principu, že každá strana odpovídá pouze své dělnické třídě a svěmu lidu — čili nikoliv zahraničním střediskům v té či oné formě. Jak známo, Aleksander Grličkov byl vedoucím delegátem Svazu komunistů Jugoslávie na loňských přípravných schůzkách evropských komunistických stran ve Varšavě a v Budapešti a teprve nedávno, kdy kolovaly v západních sdělovacích prostředcích četné zprávy o krizi v dalších přípravách konference evropských komunistů, projednával situaci nejdříve se sovětskými představiteli v Moskvě a pak s rumunskými představiteli v Bukurešti. Z Rumunska se vrátil krátce před Titovými narozeninami.

Grličkovův oslavný článek ve stranickém orgánu Komunist nebyl tak zjevně bez vztahu k debatám v zákulisí příprav na konferenci evropských komunistických stran. K tomu, co se o těchto přípravách porůznu tvrdí, zaujal stanovisko záhlubský komentátor Milika Šundić — klerý vyprovodil Grličkova do Moskvy důraznou obhajobou jugoslávských pozic. Z nich Šundić v podstatě nic neslevil, ale distancoval se od spekulací o krizi příprav konference. Jugoslávský komentátor prohlásil, že — pokud je známo přípravy ještě neskončily a je proto nemístné hovořit o jakémsi odchodu Jugoslávie z kruhu připravovatelů. Šundić však neřekl, že se Jugoslávie zúčastnila všech zasedání pracovního výboru. Zato pravil, že rozdíl v názorech Svazu komunistů Jugoslávie a některých stran jsou „přirozené“ a nedá se z nich vyvozovat nic o osudu konference. Šundić jakoby tím chtěl říci, že účast Jugoslávie na konferenci je na vážkách, ale možná.

—ák

BERLÍNSKÁ TRAGEDIE

Lidská tragédie, která se odehrála nedávno v Berlíně, zavedla další příčinu k pochybám o tom, že berlínské dohody v posledních letech uzavřené, opravdu napomohly k normalizaci komplikovaných politických poměrů v rozděleném městě. Do řeky Sprévy spadl 5-letý synek tureckého dělníka a východoněmecké pohraniční strážě nepřípustily, aby byl ze západoberlinského břehu z vody vytážen. Nechali ho utonout. Jeho záchranu zmařily poukazem na to, že řeka náleží v celé šíři k východnímu Berlínu a že západoberlínští zachránci by vstupem do jejích vod porušili suverenitu Německé demokratické republiky.

Na protest západoberlinského senátu proti takovému nelidskému počinu došla z východního Berlína odmítavá odpověď, v níž byla zodpovědnost za neštěstí svalena na politické představitele západního Berlína. K neštěstí prý nemuselo dojít, kdyby se nezdráhali přistoupit na dohodu, která by vyhovovala oběma stranám. Ačkoliv čtyřmocenská dohoda podepsaná po druhé světové válce, podle níž je celý Berlín politickou jednotkou pod společnou správou čtyř velmocí, je formálně stále ještě platná, přičlenili Východoněmečtí komunisté sovětský sektor města se souhlasem Moskvy k Německé demokratické republice a udělali z něho dokonce její hlavní město. Demarkační čáru mezi západními sektory a sektorem východním prohlásili za

státní hranici a aby volný pohyb přes ni znemožnili — vybudovali na ní zeď, drátěné překážky a strážní věže.

Sovětská vláda se nyní znovu od původního čtyřmocenského statusu města jednoznačně distancovala. V nótě adresované generálnímu tajemníku Spojených národů Kurtu Waldheimovi prohlásila, že Spojené státy, Velká Británie a Francie ve východním Berlíně žádná práva nemají a nikdy neměli, neboť je to nedělitelná součást Německé demokratické republiky. Na tom prý nic nezměnily ani dodatečné dohody z roku 1971 a z roku 1972.

V západním Berlíně a v Bonnu toto stanovisko ovšem neakceptovali. Starosta západního Berlína Klaus Schütz prohlásil v souladu se západními velmocemi — že čtyřmocenský status Berlína je nadále platný. Stejně stanovisko zaujala i bonnská vláda. Manfred Schüller, šéf úřadu spolkového kancléře, si zavolał stálého zástupce východního Německa v Bonnu Michaela Kohla a řekl mu, že politické aspekty by měly ustoupit do pozadí, když je ohrožen lidský život, a že incident na řece Správě silně narušil úsilí zlepšit vztahy mezi oběma německými státy. Východoněmecký diplomat však cynicky odpověděl, že pro intervenování do berlínských záležitostí není vláda Německé spolkové republiky příslušná.

—až

ZMĚNY V MAD'ARSKU

Prezidentská rada Maďarské lidové republiky na doporučení ústředního výboru maďarské socialistické dělnické strany uvolnila člena politbyra Jenő Focka na jeho vlastní žádost z funkce předsedy rady ministrů a svolila k jeho odchodu do důchodu. Prezidentská rada uznala Fockovy zásluhy a přihlíděla k jeho zdravotnímu stavu. Udělila mu také titul hrdiny socialistické práce. Fock zastával úřad ministerského předsedy osm let. Opouští ho doslova v předvečer svých padesátých devátých narozenin. K této změně došlo jen měsíc před volbami do Národního shromáždění, vypsány na 15. červen, a tedy jen několik dní před tím, než by byla normálně uvedena do úřadu nová Rada ministrů. Novým ministerským předsedou byl zvolen místopředseda vlády a předseda Státního plánovacího úřadu, jednapadesátiletý György Lazar. Lazarovu funkci místopředsedy vlády převzal Gyula Szeker, někdejší ministr těžkého průmyslu, a do čela podministrského Státního plánovacího úřadu byl jmenován místopředseda

vlády Istvan Huszar. Protože úřední sdělení neříká nic o Lazarově funkci hlavy nadministrského Státního plánovacího výboru ani o jeho funkci hlavního maďarského zástupce v Radě vzájemné hospodářské pomoci, je nutno předpokládat, že Lazar bude prozatím nadále zastávat oba tyto úřady.

I když Fockova resignace byla obecně očekávána, po jeho ostré sebekritice na 11. sjezdu maďarské strany před dvěma měsíci, překvapuje, že k ní došlo tak brzy. Fock ve svém březnovém projevu kritisoval práci vlády, šovinismus jednotlivých ministerstev a kompromisnictví ve velmi důležitých otázkách a postěžoval si, že za osm let, co je ministerským předsedou, nebylo dosaženo významnějšího pokroku v tom, aby si každý uvědomil svou odpovědnost za hospodářství jako celek. Nelze vyloučit, že Fock pozbyl svého pracovního elánu v důsledku změn, které prodělala maďarská hospodářská politika v posledních třech letech. Není pochyby, že po Rezső Nyersovi právě Fock se nejvíce zasloužil o vytvoření a provádění takzvaného „nového ekonomického mechanismu“. Nelze vyloučit, že tímto náhlým rozhodnutím, které se mohlo normálně očekávat teprve v červenci, chtěla maďarská strana ukázat, že změny v nejdůležitějších funkcích vlády znamenají, že strana neztrácí čas a pohotově provádí i na vládní úrovni hospodářskou politiku — vytyčenou na březnovém sjezdu. Lze rovněž rozumně předpokládat, že Fock pozbyl autority v důsledku ostré sebekritiky. Faktorem v rozhodnutí mohla být i nutnost řešit palčivé problémy v energetice, plánování a v RVHP. Jak známo, tento měsíc proběhne v Budapešti zasedání Rady RVHP. Je možné, že budou na něm učiněna určitá střednědobá rozhodnutí a že maďarská strana soudí, že je musí učinit silná vláda. I když maďarští komentátoři a hospodářští odborníci tvrdí, že se hospodářská politika strany nezmění, skutečnost je, že dva v hlavních stoupců hospodářské reformy — Nyers a Fock — byli odstraněni z míst, kde je prakticky prováděn program budoucího vedení. Fock zůstává ovšem v politbyru a Nyers v ústředním výboru, ale jejich vliv se značně zmenšil. Jakou úlohu bude Fock hrát v budoucnosti, je pochybné.

Kac

PRAVDA PROMLUVILA

Sovětský tisk zamlčel volební výsledky v Portugalsku z 25. dubna 1975. Je lehké porozumět proč. Komunisté a sympatisující obdrželi pouze 17% hlasů. Naproti tomu demokratická socialistická levice 64%. K zosilující se situaci v Portugalsku však ná-

Nechte Vaše peníze pracovat pro Vás!

Zvýšili jsme úroky a platíme nyní:

7.75% přinese 8.17%

na vkladní certifikáty

aspoň \$ 1.000.00 zaručené na šest roků

6.75% přinese 7.08%

na vkladní certifikáty

aspoň \$ 500.00 zaručené na tři roky

6.50% přinese 6.81%

na vkladní certifikáty

aspoň \$ 500.00 zaručené na 2 roky

5.25% přinese 5.47%

na vkladní knížky

v jakémkoliv obnose od \$ 5.00 výše.

Úroky na vkladní Certifikáty počítáme a vyplatíme čtvrtletně, úroky na vkladní knížky počítáme a připsujeme též čtvrtletně.

Peníze jsou zaručené pro každého až do \$40.000.00 vládní pojišťovnou Federal Savings and Loan Insurance Corporation ve Washingtoně.

Uložte si peníze u nás porostou Vám velmi rychle.

FOURTH FEDERAL SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

1355 FIRST AVENUE, NEW YORK N.Y. 10021

aneb

2636 CENTRAL PARK AVE.,
Central Shopping Plaza, Yonkers, New York 10710

and

590 EAST 187 STREET
Bronx, New York 10458

Proč nejedí v restauracích?

Jedna krize nabyla v Československu zcela konkrétních forem. Jde o neustálý pokles restauračního stravování — který na mnoha místech souvisí i se závodním stravováním. V roce 1974 se Hospodářské noviny zabývaly stagnací v pohostinství. Uplynul rok a pod názvem "Chyba v prognóze nebo v podmínkách realizace?" se objevuje nový článek na stejné téma opět v Hospodářských novinách. Jeho autorem je zástupce podnikového ředitele Hotely a restaurace z Prahy 2 dr. Rudolf Borový.

V roce 1972 činil přírůstek obrátu ještě 3,4%, ale v roce 1973 jen 0,6% (po zvýšení cen ve srovnatelných cenách prakticky bez přírůstku) a konečně v roce 1974 proti roku 1973 -2,3%. Stravování hrálo v ukazatelích podřadnou roli, největší přírůstek byl dosažen tržbou z ubytování a to ještě díky zvýšení cen. V Praze se zvýšila cena lůžka v roce 1974 zhruba o 15% a v roce 1974 o více než 30%. Navíc rozeznává ceník domácí a cizince. Cizinci musí dnes v Československu platit za hotelové pokoje ceny dvojnásobné (Čedok v Praze žádá při zprošředkování i 400 korun za noc a dvoulůžkový pokoj, v novém hotelu amerického trustu Inter-Continental u Čechova mostu stojí dvoulůžkový pokoj 36 dolarů). Celkové plnění plánu, který bylo oproti původnímu očekávání ještě během roku podstatně redukováno, vykázalo pouze 97,6%.

Rudolf Borový vidí příčiny v nedostatku pracovních sil a zastaralém stavu technické základny. Řešení chce nalézt v nových netradičních odbytových formách a obchodní aktivitě, lepších podmínkách pro získávání kvalitních pracovních sil, centrálních kuchyních a výrobě hotových i polohotových pokrmů, které by se do restaurací dopravovaly. Navrhuje zřízení velkokapacitních jídelen se samoobsluhou podle holandského vzoru. Závěr je-

hle promluvila Pravda. Podle svého způsobu. Vyzývá portug. pracující, aby si uvědomili, že budoucnost spočívá na "progresivních silách". Není nesnadné číst mezi řádky, že těmito silami se míní Komunistická strana vedená Alvaro Cunhalem. Moskva obvyklým způsobem maluje kontrarevoluční strašidlo. Kontrarevolucionáři jsou samozřejmě všechny strany napravo od Cunhala a nalevo od něho — maoisté, Demokratický socialistický Soares hledal v rozhodných dnech podporu socialistických stran. Odkud dostává Cunha podporu je už nad slunce jasnější.

—fh

ho článku je apelem na zvýšení obchodní aktivity zaměstnanců v restauracích — hotelech a hostincích. Sou-druh Borový se samozřejmě nemůže naplno rozepsat o skutečných potížích a problémech československého pohostinství, které trvají hezkou řádku let. Jsme-li u obchodní aktivity, pak si jistě nejméně stěžují přímo zaměstnanci restaurací. Musíme rozeznávat aktivitu plynoucí do vlastní kapsy a aktivitu odváděnou do podnikové pokladny. Už na začátku šedesátých let byly na mnoha místech dávány hostince do svérázné samosprávy a odváděly podnikovému ředitelství Restaurace a jídelny smlouvené částky. Předtím byly pro mamutí byrokracii naprosto ztrátovým podnikem. Mnohem větší aktivitu vykazovaly vesnické hostince družstevních podniků, např. Jednoty, které Restauracím úspěšně konkurovaly. Příčinu malé obchodní aktivity lze vidět v zestátnění sebemenších restauračních zařízení, místo hostinského, který si po práci spočítal tržbu a vydání, narostla v každém okrese ohromná podniková ředitelství. Krátce a dobře, lidé ztratili zájem o práci, kvalitu jídla a pestrost výběru.

Privátní a tajná aktivita existuje i nadále, specializovaná jen na určitá jídla a nápoje, která při minimální investici zaručují nejvyšší zisk. Nic není bez nebezpečí, Husákův režim vyhlásil nesmiřitelný boj "hospodářské kriminalitě" jako součást uklidnění a "normalizace" obyvatelstva. Nezvýkle vysoké rozsudky za podobné přečiny (až deset let vězení) zvyšují risiko podnikání na vlastní pěst, rozšířenější úměrně vzdálenosti od centra kontroly. V posledních řadách zde hraje úlohu všeobecně rozšířená úplatkářství. Zahraniční turisté si stěžují po návštěvě Prahy na nečistotu v hotelech, na špatnou kvalitu služeb a nezáměrně personálu včetně nápojů a jídel (tradičně již u kávy). Nezáměrně je způsoben i nedostatečným zásobováním restaurací, přestože mají přednostní právo. Tak jako v běžných obchodech trvají zásobovací potíže s masem a zeleninou, obráží se i v dodávkách restaurací, kde chybí výsekové maso, uzeniny, sýry a někdy dokonce i víno a lihoviny.

Dalším důvodem nízkého podílu na stravování jsou neustále zvyšované ceny. Oficiálně byly ceny zvýšeny dvakrát, první k 1. červenci 1972 a znovu podstatně k 1. dubnu 1973. Neoficiálně se zvyšuje neustále. Platilo-li se např. za slušné menu v restauraci 2. cenové skupiny na objednávku v roce 1969 do 20 korun, je třeba dnes počítat až dvojnásobek.

V Československu je pomalu

těžké odpovědět na otázku, kde se lidé při práci vlastně stravují. Také závodní stravování převzaté obvykle do přímé správy "Restaurací" zaznamenalo úpadek. Už v roce 1964 byl snížen zaměstnavatelský příspěvek na stravování z 1,40 Kčs, až se prakticky rovnal nule. Zároveň došlo k zdražení jídel, které mělo za následek pokles stravníků o 40%. Navíc bylo doprovodným zjevem rušení závodních jídel. Vyskytla se velká průmyslová okresní města, kde neexistovala jediná závodní jídelna a lidé byli zcela odkázáni buď na kiosky v závodech nebo na hostince.

Podle úředních čs. statistik bylo od r. 1963 do roku 1967 zrušeno 23% tj. 1. 101 závodních jídel. U dalších bylo nařizováno podávat stravu až po skončení pracovní směny, čili po 2. hodině odpolední a tak si mnozí začali nosit studené a ohřívávané jídlo z domova. Výsledek je, že se dnes v závodních jídelnách stravuje asi 17% všech pracujících a dalších 6% v běžných restauracích. Svou neuváženou "dělnickou" politikou se Československo dostalo na nejnižší místa v Evropě, i v samém SSSR se má stravovat 40%, ve východním Německu 30% a v západním Německu i Francii přes 45% stravníků. Dělník ve velkém československém závodě má ještě naději obědovat ve vlastní jídelně nebo obdržet příplatek na restauraci. Mnohem hůře je na tom zaměstnanec malého podniku, který se svým platem kolem 1500 korun měsíčně je odkázán pouze na restauraci, kde musí počítat i pro nejlevnější cenovou skupinu s částkou nejméně 12 korun na slušný oběd.

—vah—

MĚSÍC...

(Pokrač. ze str. 1.)

měl být sebrán rukopis románu "Na kopytě na Praděd". V německém překladu také pod názvem "Kopyto"). V roce 1972 řekl Vaculík pro německé noviny FAZ: "Praděd je hora na severní Moravě. Na začátku jsem si vytknul, že půjde o charakteristiku kraje a obyvatel Čech — psychologii krajiny a obyvatel. V podstatě jde o popis cesty, během ní se odehrává spor mezi současností a minulostí. Občas není zcela jisté, co se odehrává nyní a co v minulosti, kterou podle mapy cestuje společnost na koních a spržením. Na této mapě jsou hory s názvy jako Šibeniční hora, Spravedlnost a podobně je nazvána i krajina. A to je pro mne zajímavé: Existuje více spravedlností v zemi, která se honosí takovými jmény? Nebo méně? Zločiny zůstávají stejné. Jsou to vražda, krá-

deže, podvody. Mění se pouze tresty. A metody výslechu. A poprav".

Prohlídka postihly také spisovatele a bývalé redaktory Literárních novin Ivana Klímu (jako dítě prožil tři roky v koncentračním táboře Terezín, za Husáka zákaz publikování, na Západě znám svou křivkovskou hrou "Zámek" aj.) a Dušana Hamšíka (autor knihy "Bomba pro Heydricha"). Bezpečnost vnikla do bytů ekonomů a členů představenstva vysočanského sjezdu z r. 1968 Věny Šilhana, slovenského literárního kritika Kadlečíka, historika Prečana a k mnoha jiným. Domovní přepady vešly ve známost z otevřeného dopisu Karla Kosíka na francouzského filosofa Jeana Paula Sartra, který koluje tajně po Praze. Kosík, který se pokusil východoevropskou stagnující marxistickou filosofií posunout o krok dále a měl svým spísem "Dialektika konkrétního" (1967) vliv i na jugoslávské filosofy kolem dnes zakázaného časopisu "Praxis" a západní levi- ci, píše v uvedeném dopise o

existenčním zničení. Po Husákově nástupu k moci byl odkázán na existenční minimum. Nyní mu STB zabavila výsledky osmileté filosofické práce, rukopis jeho nové knihy "Kritika technického rozumu," ve kterém argumentuje proti ortodoxnímu marxistickému myšlení, frankfurtské škole a francouzskému strukturalismu. Od uvedeného spisu nemá existovat žádná kopie a kromě toho mu policie zabavila teoretické spisy z jeho vlastní soukromé knihovny (přímé návštěvy cenzurovaných veřejných knihoven byly všem reformátorům zakázány již před lety). Šífkou policejních zásahů se opět připomínají Aragonova slova o Białym duchu v Československu. Zabavování rukopisů a knih má jediný cíl, zničit duševní potenciál o pozice, po dovršené existenci zkáze. Na Západě se začínají zdvíhat první protesty, např. u účastníků filosofického kongresu o Hegelovi ve Stuttgartu (oni se konal v Moskvě).

—vah—

Srdečné blahopřání

ke třiceti letům šťastného manželství

DRAHÉ DCERY VLASTY
S MANŽELEM DR. ARTHUR MUROFF,
KTERÉ BUDOU SLAVIT

v úterý, 10. června.

Zdraví, štěstí, spokojenost,
do dalších let vše nejlepší

přeje

MAMINKA FILIPÍ,
BRATR PAUL FILIPÍ S RODINOU,
TETA JULIE TOMAN

TUZEX zasiláme

bezpečně a rychle

TUZEX-ové poukázky jsou nejlepším prostředkem jak potěšit příbuzné ve staré vlasti.

NEODKLÁDEJTE...

Již 50 let cestovní služby

vám zajistí bezstarostné a radostné cestování do Československa.

Nové snížené ceny na 22 až 45 dnů

NY — Praha — NY	\$ 420.00
NY — Brno — NY	\$ 434.00
NY — Bratislava — NY	\$ 434.00
NY — Košice — NY	\$ 471.00

Plus \$3. — U. S. daň

Tyto ceny jsou v platnosti do konce března. V dubnu, květnu — září a říjnu budou ceny o něco vyšší. V červnu, červenci a srpnu budou ještě o něco vyšší.

Chcete-li umožnit návštěvu příbuzné.
ho do USA, navštivte TATRU pro
informace anebo napište.

Pro jistotu vždy jen

TATRA TRAVEL BUREAU, Inc.

1465 SECOND AVENUE • NEW YORK, N.Y. 10021
(při 76. ulici) Tel. RE 7-5972 — RH 4-6185

SPORT

Už jen tři kola schází do zakončení bojů ve II. fotbalové lize. Kdežto o prvního postupujícího do I. ligy — Lok. Košice — bylo rozhodnuto už dost dávno, souboj stále běží o druhé místo a to mezi Trenčínem a Vlasími. Výsledky 27. kola: VSŽ Košice-Vlasím 1:3, Prievidza-Trnava 0:0, Liberec-Bardejov 2:0, Martin-Lok. Košice 4:4, Pardubice-Prešov 1:3, Považská Bystrica-Vitkovice 0:0, Ban. Bystrica-Hr. Králové 1:0, Kys. N. Mesto-Kladno 4:0. Tabulku vede Lok. Košice se 42 body před Trenčínem s 33. a Vlasími s 32. body.

V dohrávaném utkání 27. kola I. fotbalové ligy zvítězí-

Z RUSKÉHO EXILU

Frankfurt M. (vl. zpr.).

Ruské exilové nakladatelství "Pescev" se sídlem ve Frankfurtu pořádá každým rokem dvoudenní semináře k různým aktuálním problémům. Vydávají také zpravodajský měsíčník stejného jména a literární čtvrtletník "Grani". Pro letošní rok oznamují dvoudenní seminář na 4. a 5. října s tématy o současném stavu v SSSR, problémech různých společenských hnutí a jejich spojení s širokými vrstvami obyvatelstva.

Nová mraznička

V Československu byla dána do predeje nová mraznička (freezer), která podle spektru spotřebuje za 24 hodin 1 kilowatt elektřiny. Je jí možno umístit i jako nástavce na chladničku. Mraznička stojí 2620 korun a dá se koupit i na splátky.

Všechno nejlepší!

DR. KAREL STEINBACH, JEDEN Z NEJPOPULÁRNĚJŠÍCH ČLENŮ VELKÉ EXULANTSKÉ A KRAJANSKÉ OBCE ČESKÉ VE SPOJENÝCH STÁTECH, SE DOŽIVÁ JEDENÁSDESÁTI LET VŠECHNO NEJLEPŠÍ — KLID, ZDRAVÍ A DOBROU POHODU PŘEJÍ

PRÁTELE A PACIENTI

Srdečné díky z Miami na Floridě

všem krajanům a příznivcům, včetně redakce A. L. za podporování našeho Československého státního

Americký Československý Společenský Klub v Miami

13325 Arch Creek Rd., N. Miami, Florida — tel. 891-9130

Joseph Nemetz, předs.

Božena Nygrinová, taj.

Lily Vencarová, I. místopř.

Debra Wilson, účetní

Antčka Křížová, II. místopř.

Jos. Tomášová, pokladní

Sbor ředitelů

In Žilina v Ostravě nad místním Baníkem 1:0.

Koncem tohoto týdne sehraji čs. reprezentační fotbalová mužstva sérii mezistátních zápasů. Čs. olympijské mužstvo se v sobotu utká v Košicích v kvalifikačním utkání o postup na Olympiádu '76 v Montrealu s mužstvem Italska. První utkání v Dublinu vyhráli čs. hráči 2:1. Ve stejný den se uskuteční ve Vídni přátelský zápas mezi Rakouskem a Československem. A do třetice, v Českých Budějovicích budou bojovat mužstva Rakouska a ČSSR do třicetiletí let.

Příznivci fotbalu v New Yorku a vlastně po celé Americe mají důvod k radosti. V pondělí, 2. června ohlásila totiž největší fotbalová hvězda světa, Pelé — na tiskové konferenci v Brazílii návrat do aktivní sportovní činnosti přestupem do New York Cosmos, který mu zaplatí za tříletou smlouvu 7 milionů dolarů. Pelé nastoupí za Cosmos poprvé desátého června. Minulý týden NY Cosmos, prohrál v domácím prostředí s mužstvem Vancouver Whitecaps 0:1. (Zápas sledoval i Pelé.) Nejbližší domácí mistrovské utkání sehraje Cosmos ve středu, 18. června v 7:30 PM proti Toronto Metros na Downing stadionu.

Ve finále mezinárodních tenisových mistrovství Itálie v Římě podlehl čs. reprezentantka Martina Navrátilová Američance Chris Evertové poměrně hladce 1:6 a 0:6.

Václav Nedomanský, bývalý čs. reprezentant, který nyní hraje za Toronto Toros, byl už podruhé prohlášen za nejlepšího hráče utkání. Novinář čs. původu Jiří Gross dostal za svůj článek o Nedomanském státní novinářskou odměnu — National Newspaper Award.

Čs. hokejové mužstvo "Bohemians Curich", složené z hráčů exulantů, vyhrálo putovní pohár a získalo i cenu nejšťastnějšího týmu. Blahopřejeme!

—pra—

KDO NAPSAL TICHÝ DON

Sovětský spisovatel Michail Šolochov, nositel Nobelovy ceny za literaturu z roku 1965, se dožil nedávno 70tých narozenin. V Sovětském svazu ho pokládají za největšího spisovatele a zahrnují poctami, vyznamenáními a cenami. V předvečer jeho sedmdesátin mu udělili po třetí Leninův řád. Největším Šolochovovým dilem, kterému se všechna ostatní zdáleká nevyrovnají, je podle shodného názoru znalců "Tichý Don", epos, který autor psal 14 let a vydal ve čtyřech svazcích v letech 1928 až 40. První svazek románu vyšel tedy, když Šolochovovi bylo 23 roků. Sovětský spisovatel Alexander Solženicyn, nositel Nobelovy ceny vyhoštěný z vlasti, a sovětský historik Roj Medvedev, disident, jakož i jiní kritikové vzali pádnými argumenty v poloz Šolochovovo autorství Tichého Donu. Třidvacetiletý mladík podle jejich soudu prostě nemohl mít tak široké zkušenosti a znalosti, o nichž svědčí jeho údajné dílo. Tito kritikové soudí, že Tichý Don je v podstatě prací kozáckého spisovatele Fjodora Krjukova, který zemřel v roce 1920 ve věku 50 let.

Příznačné je, že moskevská Pravda, která věnovala Šolochovovým sedmdesátinám celou jednu stranu, považovala za nutné ústy jakéhosi profesora Mětčenka obhajovat Šolochovovo autorství Tichého Donu proti — cituji

Portugalsko ...

(Pokrač. ze str. 1.)

Podle francouzské tiskové kanceláře Agence France Presse by někteří vlivní členové vojenského hnutí nejraději vybudovali vedle politických stran ještě masovou organizaci obhájců revoluce, je by měla všude místní pobočky a starala se o prosazování politické linie, kterou vojenské hnutí vytýčí. Radikálnější členové vojenského hnutí by však dali přednost buď takzvaným revolučním radám dělníků, vojáků a námořníků, nebo jednotné revoluční straně proletariátu. Někteří doporučují též zřízení ozbrojených milic, které by byly pod velením armády. Politické strany by byly v takovém případě pouhou demokracií fasádou k uklidnění světového veřejného mínění.

chm

— "neustále novým výmyslem" a "špinavým pomluvám". Nepřítelům Sovětského systému za hranicemi se prý nelíbí skutečnost, že Šolochov podporuje komunistickou vládu. Profesor Mětčenko uvedl na Šolochovovu obranu v podstatě jen jeden protiradikální argument, že totiž literární talenty vynesla k rané zralosti revoluční deba, v které žily, a poukázal na to, že sovětský básník Vladimir Majakovskij nabyl světové proslulosti v čtyřicetiletých letech.

Tak či onak, debata o tom, kdo vlastně napsal Tichý Don, jistě neskončila. Šolochov sám se oslav svých 70tin v moskevském "Velkém divadle" nezúčastnil — "pro nemoc" jak sdělila agentura TASS. Jitka Pražáková v nedávné poznámce pražského rozhlasu nazvala Šolochova nejznámějším epikem sou-

době sovětské a světové prózy. Šolochov vsutku nabyl mistrovstvím pera. Nejen světovou veřejnost, ale i sovětskou liberální "inteligenci" šokovaly některé jeho výstupy a prohlášení. Na jaře roku 1966 Šolochov ve svém projevu k 24. sjezdu komunistické strany Sovětského svazu spílal spisovatelům Siňavskému a Daniělovi, kteří byli odsouzeni k nuceným pracím. Šolochov je nazval "zrádci", označil rozsudek "za příliš mírný" a řekl, že by je byli ve dvacátých letech pro jejich postoj zastřelili. Rozhořčení nad těmi slovy vyjádřila sovětská spisovatelka Lydia Čukovská v otevřeném dopise, v kterém obvinila Šolochova, že zradil nejlepší tradice ruské literatury a že si osobuje úlohu nemilosrdného žalobce, který přetváří pravdu a kladé demagogii na místo spravedlnosti.

NAR. RADA ŽEN SVOBODNÉHO ČESKOSLOVENSKA

Vás a Vaše přátele zve na shromáždění, pořádané v sobotu odpoledne, 14ho června 1975, ve 3 hodiny v Hungarian House 213 East 82nd St New York City, u příležitosti Mezinárodního roku žen 1975 a na uctění památky Dr. Milady Horákové, předsedkyně Československé rady žen, popravené komunisty před 25 lety.

VE SNAZE ULEPIT SVĚ VLASTI

poslalo devětašedesát amerických univerzitních profesorů českého a slovenského původu prohlášení všem členům senátu, sněmovny, prezidentovi USA, viceprezidentovi, ministru zahraničí a obrany, redakcím a členům State Departmentu. Dále představitelům AFL-CIO Meanymu, Kirklandovi a Kahnovi. Obsah prohlášení je znepokojení signatářů nad vývojem událostí v Československu a v celém Sovětské vládě, a obava, že by se Amerika mohla ocitnout jednoho dne na konci své trpělivosti. Signatáři navrhuji — v sedmi bodech — akce, které by US měly zahájit, jako například: trvat na odvolání okupačních vojsk z ČSSR, obchodovat s východní Evropou výhradně na bázi reciprocity, žádat propuštění politických vězňů, atd. Akce vznikla z iniciativy profesora tulanské univerzity v New Orleansu (Louisiana) Radomira Luži.

ČESKÁ ŠKOLA VE WINFIELD

Spolek Jan Ámos Komenský ve Woodside po mnoho desetiletí vydržuje českou školu. V přítomné době a po dobu už třidvaceti let paní Marie Millerová s neobyčejnou oddaností se věnuje vyučování dětí v této škole. Učí děti nejen české řeči, nýbrž i zpěvu, tanci a přednesu básní, jež o vánočních a o ukončení školního roku s velkou sebedůvěrou přednášejí návštěvníkům.

V sobotu, dne 21. června pořádán bude večer k ukončení školního roku, kdy opět jako minulá léta děti této školy předvedou zajímavý program. Krajané, toto je pozvání, dostavte se v hojném počtu, budete unášeni krásným provedením a děti budou mít radost z vaší návštěvy. Večerek bude pořádán v kostele Sv. Jakuba, 72. ulice a 43. Ave., Woodside, v 7:00 hodin.

Školní Výbor

FRANK HOLECEK'S

Czechoslovak Praha Restaurant and Bar

1258 FIRST AVENUE, CORNER 73rd STREET — NEW YORK

Nejmodernější zařízení a vším pohodlím vybavená restaurace. • Nejjemnější československá kuchyně včetně všech pražských specialit: pečená husa a kachna, vepřová pečeně, zvířková a zaje na smetaně a celá řada dalších specialit. • Importované plzeňské pivo na čer. • Zvláštní místnost pro soukromé spol. u příležitosti svateb, pohřbů atd. Bar otevřen od 11 dop. do 4 ráno. Restaurace otevřena od 12 dop. do 11 hod. noční každý den. "Special Luncheons" 12 Noon — 4 P. M. Monday to Saturday. • O rezervaci volejte: YU 8-3505 — RH 4-9787

Tři čísla Kontinentu

Na podzim minulého roku byl západní veřejnosti představen nový exilový časopis "Kontinent". Jeho zakladatelem byli ruští spisovatelé, krátce před tím vypovězení ze Sovětského svazu. Časopis se objevil nejprve v ruském, ale krátce nato následovalo německé vydání u nakladatelství Ullstein, které patří k Springerovu koncernu. Právě vydání v tomto koncernu vzbudilo velkou kontraverzi mezi západoněmeckým spisovatelem Güntherem Grassem a redaktorem Andrejem Sinhavským. Ullstein měl Kontinentu pro vydání poskytnout naprosto svobodné podmínky, zájem o vydání byl zdůvodňován i tím, že zde, u jeho sesterské společnosti vychází v letech 1920-1925 ruské emigrantské noviny "Ruť". Zatímco ruské vydání zaznamenalo již tři čísla, německé vydání má značné zpoždění, stále je omezeno pouze na první číslo. Nakladatelství Ullstein oznámilo loňského roku založení speciálního nakladatelství "Kontinent" v Darmstadtu.

Povímané si v krátkosti vztahu Kontinentu k československé problematice. V prvním čísle byl uveřejněn článek Lud'ka Pachmana o novém prozkoumání jara, druhé číslo doposud pouze v ruském, přineslo články anglického spisovatele Grahama Greena o únorovém převratu 1948 v Praze. Graham

Green se právě v únorových dnech dostal náhodně do Prahy na cestě z Vídně do Říma a tak byl bezprostředním svědkem převratu. Jeho vzpomínka neoprávně ironie, převrat zažil ještě s dvěma korespondenty v plně obsazeném hotelu a když jednou vyšel, zjistil, že je pronásledován nějakým mužem.

Něslo však o policistu, ale o vynálezce padáku, kterým se dalo létat do okruhu 50 km místo depadu. Onen muž nechtěl, aby plány padly do rukou Rusům. Greene byl ochoten pomoci, nicméně zjistil, že muž vynalezl spoustu jiných věcí, jako stroj na stavění zdi apod. A tak kromě ztřeštěných vynálezů prožil spisovatel únorový týden na bálech, kde se vypravoval vtip o tlusté Gottwaldově manželce, návštěvami svého katolického nakladatele, kde při jeho druhé návštěvě stály na schodech strážé a později byl nakladatel odsouzen na deset let žaláře. Vzpomínka končí připomínkou rozhovoru s Egonem Hostovským a letem do Říma s knížetem Schwarzenbergem, jmenovaným vyslancem ve Vatikánu.

Třetí nejnovější číslo v ruském přináší satirický příspěvek Jiřího Hochmana — nedávno vypovězeného z Československa pod názvem "Dopis na doktora Vasila Bil'aka".

—vah—

LÉČENÍ V IMPERIÁLU

Lázeňský dům "Imperiál" ve Františkových Lázních je zaměřen na pobyt a léčení hostů za tvrdou valutou včetně diplomatů a také vysokých stranických funkcionářů s Gustávem Husákem v čele. Dům má kapacitu 86 hostů, kteří si mohou předplatit různé kategorie. Tak v kategorii I. A jsou nabízeny jedno až dvouložkové pokoje, s balkonem, koupelnou a WC v tělesném léčebném cy-

klu do 1.200 západoněmeckých marek. Kategorie I bez balkonů je v ceně do DM 1000. Kategorie II zahrnuje menší pokoje bez WC a se společnou koupelnou v cenách mezi 800 až 900 markami. Pro bohatší hosty má lázeňský dům jedno apartmá, využívané Husákem a diplomaty v ceně DM 150. Na den. V Imperiaálu se podává jídlo třikrát denně a hosté po lékařském vyšetření absolvují léčebnou kúru v různých františkolázeňských léčebných ústavech. Františkovy Lázně, kdysi proslulé jako ženské lázně slouží dnes i mužům, především pro choroby srdce a oběhu krve a také protialkoholní léčbu. Třetinu zůstalo i léčení ženských chorob. (vl.zpr.)

Krajané - emigrace - exil

ZE ŠVÝCARSKÉHO KALENDÁŘE...

• Ve švýcarském Aarbergu se bude konat dne 29. června sraz všech osiřelých z Československa. Na pořadu jsou smuteční a společenské besedy, exilového mluvení, kroužek slovenské poezie a folkloristické tance národnosti. Tělocvičením je Spolek helvetsko-československého příslušníka v Lausanne (C. P. 197, CH-1000 Lausanne 1).

• Dne 22. se bude konat ve Winterthuru svatočlověcké posvícení.

• V Grenchu se bude konat od 31. října do 2. listopadu 1973 I. vědecko-kulturní seminář o Slovensku pod názvem "Slovensko v perspektívě dějin". Pořádá Sdružení přátel Slovenska ve Švýcarsku a Slovenský ústav v Římě.

OBĚŠENCŮV PROVAZ

Přečtěme si tuto zprávu Československého rozhlasu z poloviny května probíhajícího toku: "Censurní zákon v Jiho-africké republice byl rozšířen o další tvrdá opatření. Ruší se například dosavadní právo na soudní odvolání proti zásahům cenzura. Nová opatření se nevztahují pouze na periodický tisk a knihy, ale i na divadelní a filmová díla. Zakázána jsou dokonce i některá díla světových klasiků. Na černou listinu se například dostal i Shakespeareův Othello, neboť jiho-africkým strážcům rasové čistoty vadí, že v hlavní roli vystupuje černoch".

Tato zpráva zní skutečně jako bomba — v gnešních československých poměrech. To je přece hrůza do nebe volající, že se kdesi ruší právo na soudní odvolání proti cenzorově výroku; my přece —

DVA UTIPY Z ČESKOSLOVENSKA

Na horu Říp vystoupili dva ruští turisté. Rozhlíží se do dálky a jeden z nich volá s nadšením: "Jak krásná je naše ruská země!" Nedaleko odpočívá česká babička a po jejich opakovaném zvolání říká k oběma: "Ale, mládenčí, to přece není ruská země, tady jsou Čechy." Ale sovětský turista babičce odpovídá: "Ach, máťuško, i ty jsi se jmenovala jinak za sovětská".

Američan potká na Hradčanech muže, který nepřetržitě pozoruje dalekohledem oblohu. Na jeho zvědavou odpověď, co vlastně hledá, muž odpovídá: "Strana mě pověřila — abych dával pozor na příchod socialistického blahobytu." Američan: "Hm. Můžete také předpovědět zánik kapitalismu?" — "Přirozeně". "Nabízím vám 100 tisíc dolarů za rok, když přesídlíte na Empire-State-Building." "Kdepak," říká Pražan zamítavě. "u vás bych byl za takových podmínek ve dvou letech nezaměstnaný, ale tady mám doživotní zaměstnání".

Přenesený most

Před pěti lety byl z Podolsta — kde by jej zaplavily vody napouštěné do Orlické přehrady, přenesen starý železový most z roku 1848. Nedávno byl most znovu rekonstruován a postaven ve Stádleci na Lužnici.

vyplývá logicky z informace státního, režimem přísně řízeného sdělovacího prostředku — my jsme takové samozřejmě soudní právo už dávno zavedli a striktně je dodržujeme; u nás — jako by říkal pražský vládnoucí systém — se každý může svobodně odvolat proti rozhodnutí příslušných orgánů a soud — samozřejmě také zcela svobodný ve svém úsudku — rozhodne podle práva. Soudnictví — to je přece stejně samozřejmě — je u nás zcela nezávislé a žádný politický orgán ani nenapadne, aby si troufl se míchat do jeho pravomocí. A konečně přece nemáme cenzuru; v novinách, v rozhlase, v televizi, v divadle, ve filmu, v nakladatelství, ve výstavních síních, muzeích a koncertních sálech, ve vědeckých ústavech si volně rozhodují o tom, co budou dělat a publikovat.

Ano, až tak daleko jde bezostyšně státní propagandy, že tohle všechno si v různých obměnách troufá tvrdit. A to už po řadu let. A to před stále bedlivě pozorujícími zraky milionů lidí — kteří z vlastní každodenní zkušenosti přesně vědí, že je tomu — ve všem všudy — právě naopak. Že justice nerozhoduje nikdy — ani v různých malířských, jež by mohly narazit — bez příslušného stranického orgánu. Že cenzura se sice nejmenu-

je cenzura, ale všelijak jinak: buď šéfredaktor nebo ředitel nebo Úřad pro tisk a informace nebo (jak tomu nakonec v nejdůležitějších případech bývá a dávno už je) přímo ústřední sekretariát komunistické strany. Že (jak říkala z počátku citovaná zpráva) dokonce — některá díla světových klasiků jsou zakázána, a to už zase pěknou chvíli a popravdě řečeno — jednou ti a jindy zase jiní. Jestli se v jižní Africe nehraje Othello, pak se v Československu musela — poměrně nedávno — stáhnout z přední scény Brechtova Matka Kuráž, neboť její výroky jaksi potřebovaly jakési okupanty a zoldáky. A stejně ne tak dávno se nesměl hrát Strakonický dudák, protože v zemi turecké (kam Švandu zahnal okolností) tehdy trávil nucený dočasný pobyt čerstvě odstraněný vedoucí politik.

Těžko na dálku odhadnout, kdo to v daleké africké zemi takhle a nejinak rozhoduje. Ale jedno lze konstatovat s jistotou zcela jednoznačnou: když se projeví strojí byrokracie na celém světě, tak z kultury jen chlupy litají. V těch moudřejších režimech ovšem aspoň ten oběšenecův provaz nechají na pokoji. V těch přitroublejších s ním ještě mávají, jako by to byla vítězná standarda.

Sch

KOMUNISTÉ A SVOBODA

Francouzská komunistická strana zveřejnila svůj návrh deklarace o osobních svobodách, kde se říká, že francouzští občané musí mít — i podle představ komunistů — vždycky zajištěny hlavní svobody, čímž se rozumí vedle rovnosti pohlaví, ras a náboženství také svoboda názorů a jejich vyjadřování, z toho vyplývající svoboda tisku, jakož i svoboda shromažďovací a petiční. Návrh — který má 31 stran — zaručuje také všem občanům svobodu pohybu, a to jak ve vlastní zemi, tak při cestách kamkoli do zahraničí; nikdo nesmí být přinucen opustit svou zemi nebo zbaven občanství; a naopak každý může zcela svobodně překračovat hranice svého státu; návrh francouzských komunistů obsahuje také záruky, že nikdo nesmí být proti své vůli poslán do jakýchkoli léčebných ústavů, včetně psychiatrických. Svobodné činnosti se musí těšit i všechny politické strany — kromě těch, jež používají ozbrojeného násilí nebo je podporují. Generální tajemník Francouzské komunistické strany Georges Marchais prohlásil, že jde o základní dokument jeho strany; a dodal, že francouzští komunisté chtějí vybudovat socialistickou společnost podle francouzských představ: "Socialismus nelze na-

stolit ku prospěchu lidu, jestliže se mu zároveň berou jeho svobody." I když jde v tomto možná jen o taktickou záležitost francouzských komunistů, kteří chtějí svým prohlášením předejít podobné deklarace, jež připravuje jak vláda, tak socialistická strana, přece jen jde o dokument závazný. A ať komunistická taktika chce nebo nechce — i závazný. To, co je jednou psáno, bude a už je ve srovnatelných případech měřeno.

LOD' ZE SUEZU

Čs. loď Lednice, která uvázla v červnu 1967 za války v Suezském průplavu, opustila nedávno po osmi letech jeho vody. Odtáhli ji do Port Saidu. Tam bude opravena alespoň pro návrat do mateřského přístavu, kde si ovšem její důkladná oprava vyžádá delší dobu. Loď silně, možná nenapravitelně zrezivěla.

Bítra u Sokolova

Jako další část mnohadielného seriálu z historie tzv. Svobodovy armády uvedl pražský režisér Otakar Vávra film "Sokolovo". Ve dvou částech byl tento snímek vyrobený v čs.-sovětské koprodukcí, natočen v pravých ruských exteriérech a v barandových ateliérech.

D'ABEL MLUVÍ PRAVDU

Podle staré legendy přislíbil d'abel jednomu z rodu Staverů, sídlících po staletí na ostrově Gotlandu, východně od švédské pevniny, velkým stříbrným pokladem. Nikoliv však jenmu osobně, ale jeho potomkům v páté generaci. Nyní byl poklad nalezen. Poštěstilo se to skupině žáků na školním výletě. V jejím středu byl také jeden ze Staverů, z páté generace ná doby, kdy byla legenda po prvé vyprávěna. Poklad je z doby vikingských. Obsahuje na tisíce kusů stříbrných arabských mincí, vážících dohromady přes 4 kg. Gotland je známý četnými nálezy z předhistorické doby.

—dh—

Potíže . . .

S mladou literaturou jsou potíže. Má je Vojtěch Mihalík, má je Jiří Hájek, který musel provést sebekritiku. Tyto potíže vyplývají z toho, že z české literatury bylo vyloučeno přes sto spisovatelů, které by režim chtěl rychle nahradit a tím zaplnit prázdňná místa nejen v literatuře, ale i v divadlech, ve filmu, v televizi a v časopisech. Příliš mnoho úkolů najednou. Jiná potíž je v tom, že mladí začínající autoři neprojevují svazácké nadšení.

Není metr jako metr

20. 6. 1975 uplynulo právě 100 let od podepsání smlouvy, která kodifikovala mezinárodní přijetí metrické soustavy. Prvním průkopníkem metrické soustavy byl vikář svatopavelského chrámu v Lyonu Gabriel Meunier, který navrhl univerzální desetinnou soustavu, jejímž základem by byla minutová délka oblouku zemského oblouku. Metrický systém navržený svými zakladateli se v některých podrobnostech lišil od dnešní soustavy. Metr jako jednotka délky měl být desetimiliontá část kvadrantu zemského poledníku. Za tímto účelem byla provedena geodetická měření na oblouku, sahajícím z Dunkerque ve Francii až k pevnosti Mont Jouy u Barcelony. Tato část poledníku byla změřena starým sáhem, zvaný "toise du Perou", samozřejmě trigonometricky a

MÁLO PLATÍ

Mezinárodní organizace pro hospodářskou spolupráci a vývoj (OECD) zveřejnila v Paříži první čísla o pomoci vývoje zemím. V roce 1974 stoupla hospodářská pomoc méně vyvinutým zemím z 11 na 15 miliard dolarů. Západní průmyslové státy zvýšily svůj podíl z 9,4 na 11,3 miliardy dolarů. Země, exportující olej na 2,54 miliardy z původních 0,53. Komunistické státy poskytují zemím třetího světa a dalším vývoje státům nejmenší pomoc. Jejich příspěvek zůstal na stavu roku 1970, tedy ve výši 1,1 miliardy dolarů, který činí pouhých 7% celkové vývojové pomoci. Navíc je jejich pomoc omezena pouze na státy s podobným politickým zřízením, jako Kuba, Jugoslávie, Vietnam a Tanzánie. Zatímco západní státy kolem 66% celkové pomoci vývoje státům darují, Sovětský svaz tak činí pouze z 5%. K této veřejné pomoci přistupují ještě soukromé kapitálové transakce, které stouply v roce 1974 na 32,5 miliard dolarů, u komunistických států pak jen 1,4 miliardy dolarů, což činí pouhých 4% celkové výdajů vyspělých nebo bohatých států. —Hr—

Procházejí tuhým stranickým školením, ale mají otevřené oči. V jejich myslích realita a propaganda jsou dvě různé věci. Poněkud jinak se postupuje v Německé demokratické republice, jak o tom nedávno referoval východoněmecký spisovatel Max Walter Schulz v Mnichově. Schulz, ročník 1921, je místopředsedou Svazu spisovatelů NDR a ředitelem "Literárního ústavu Johannea R. Bechera" v Lipsku, kde se vzdělávají začí-

s největší tehdy možnou přesností. Pak byl astronomicky zajištěn středový úhel tomuto oblouku příslušný: činil 9040' 25, 9". Z toho byla vypočtena délka celého kvadrantu, redukována na hladinu mořskou, což při zploštění Země je problém dosti choulostivý. Podle výsledku měření byl pak zhotoven prototyp metru, jako tyč ze slitiny 90% platiny a 10% iridia. Je uložen v Bureau des poids et mesures v Sèvres u Paříže.

Pozdější měření ukázala, že je tento metr poněkud krátký: rovná se jen 0,999914. 10⁻⁷ poledníkového kvadrantu. Dalo by se očekávat, že tak "jasný a prostý" systém bude ochotně přijat všemi národy na zeměkouli. Bohužel se tak nestalo. Francie jej zavedla povinně r. 1801, ale konzervatismus obchodníků, kteří měli sukně na lokty, byl příliš silný. V důsledku toho byl r. 1837 zaveden přísnější zákon, který zaváděl pokuty pro ty, "kteří by užívali jiných jednotek než metrů a kilogramů . . ."

Metr byl nově definován na základě mezinárodního platinoiridiového prototypu. Je to standard délky křížového průřezu (H), který má mikroskopické rysky na ploše neutrální osy. Vzdálenost mezi prostředními ze tří rysek na každém konci platinoiridiové tyče za normálního atm. tlaku a při tepl. 0 st. C činí právě jeden metr. Tyč spočívá na dvou válečcích, které mají v průměru 1 cm a jsou položeny symetricky ve vzdálenosti 572 mm od sebe.

R. 1927 přijala 7. mezinárodní konference o váhách a mírách prozatímní poměr mezi metrem a světelnou vlnou. Tento poměr pro červené světelné kadmiotepe vlny za spec. podmínek teplotních, tlakových a světelných je 1 m = 1 553 164, 13 vlnových délek. Mezinárodní konference v Paříži pak přijala r. 1960 novou definici metru jako 1 650 763, 73 násobku vlnové délky oranžového spektrálního záření šifíciho se ve vakuu při tlaku 760 mm a teplotě 15°C.

CAE

nající autoři a budoucí spisovatelé. V Mnichově Schulz četl ze svých románů "Nejsme prach ve větru" a "Tryptychon se sedmi mosty" a referoval o práci lipského ústavu. Institut má vysokoškolský charakter. V Německé demokratické republice nedošlo v posledních letech k hromadnému vytlačování spisovatelů z literatury a národa, a proto se výchova literárního dorostu může plánovat a provádět klidně, uvažně a pod zorným úhlem kvalitativního výběru. Schulz o tom řekl doslova: "Přirozeně jsme si vědomi, že se spisovatelé nedají pěstovat jako kapři". Studium trvá tři roky a končí závěrečným vysvědčením. Ústav má styky s podobnými institucemi nejen v Moskvě a v Hanoi, ale i ve Spojených státech.

Nejlépeším učitelem začínajících spisovatelů je život. Hemingway, Saint-Exupéry, Malraux a mnozí další se naučili psát v posluchárnách, ale na bojištích, v akcích, tím, že vsazovali sami sebe do hry. Nedívali se na život zdálky a nepotřebovali do života podnikat exkurze, brigády a tvůrčí dovolené. Jejich život a jejich literatura tvořily jednotu.

V dnešním školení českých začínajících autorů jde o cosi jiného. Zapomenout na zkušenosti, vydělít se z života, zavřít oči a začpat si uši a psát tak, aby to odpovídalo nejnovějšímu usnesení ústředního výboru strany o literatuře. Bude to literatura sterilní a denaturalizovaná. Třeba jednoho dne bude možné svěřit tento úkol kompjutrům. Pak už potíže s mladou literaturou přestanou.

Jaroslav Dresler

Telegraficky ze světa

Na oficiální návštěvě v Rumunsku je předseda řecké vlády Konstantinos Karamanlis. • 17. června přiletěl na státní návštěvu do Polska francouzský prezident Valéry Giscard d'Estaing. • Během nejbližších dvou měsíců bude do rukou soukromníků vráceno dalších 323 podniků, zestátněných v Mexiku za vlády Lidové jednoty. • Až o sedmdesát procent stoupla cena plynu v západním Německu, zejména v Bonnu, oproti květnu 1974. • Nizozemské království nahrazuje zastaralé stíhačky Starfighter americkými letouny UF 16. • Představitelé patnácti západoafrických států zahájili v Lagosu poradu o vytvoření jednotného západoafrického hospodářského systému. • Světová konference učitelů probíhá ve Varšavě. Delegáti jsou představiteli 13 milionů učitelů téměř z devadesáti zemí spojených v Mezinárodní federaci učitelů sdružení. • Autobus spadl do osmimetrové strže v britském hrabství Yorkshire. Zahynulo 34 cestujících. • Osmadvacátého května byl Suezský průplav znovuotevřen jako "bezpečná a čistá vodní cesta", jak řekl představitel egyptské vlády M. Mašhúr. • Kambodža zestátnila kaučukové plantáže. • V posledních dvou letech 38krát devalvované chilské escudo bude od prvního září nahrazeno novou měnou zvanou peso. Jedno se bude rovnat tisíci escudám. • V Peru mají nyní vedle španělštiny druhý státní jazyk: quechua (kečuá), řeč domorodých indiánů. • Smrti hladem je ohroženo přes 150 tisíc Hait'ánů. K tíživým hospodářským problémům přistoupilo ještě mimořádné dlouho trvající sucho. • Podle prohlášení britského premiéra Harolda Wilsona, četné zahraniční firmy slíbily investovat ve Velké Británii, jestliže tato zůstane v EHS.

CO SE DĚJE V SSSR?

Koncem dubna při otevření novin jsem nevěřil svým očím. Sovětský generál-major Vjačeslav Krott zemřel — podle sovětských armádních novin "Krasnaja Zvezda" — za tragických okolností při výkonu služby. Krott, hrdina SSSR byl velitelem tankových rojů a bojoval na sovětské západní frontě za druhé světové války.

Nejde o smrt jednoho generála, kteří jen zřídka umírají při výkonu služby nebo na frontě. Po sovětské okupaci jsem měl totiž v Československu jedno "hobby". Neuplynul týden, aby československé noviny nepřinesly oznámení o úmrtí různých sovětských generálů, všichni zahynuli "za výkonu služby". Pokud se nemýlím, měl jsem těch výstřížků asi osm. Později série pokračovala německými výstřížky. Bohužel, ty československé jsem někde ztratil, ale jednou je znovu vyhledám prolistováním starých novin. Nicméně, už téměř masová úmrtí sovětských generálů mě nenechávají spát. V SSSR se musí něco dít, snad nová kontrarevoluce. Nebylo by na čase poskytnout jim bratrskou pomoc? —Hr—

ČESKOSLOVENSKÉ SPOLKY V AMERICE, NEJSTARŠÍ BRATRSKÁ PODPŮRNÁ JEDNOTA VE SPOJENÝCH STÁTECH, ZVE VŠECHNY KRAJANY A JEJICH PŘÁTELE, ABY VSTOUPILI DO JEJICH RAD A TÍM ZABEZPEČILI BUDOUCNOST SVÝCH DRAHÝCH.
Č. S. A. POSKYTUJE SVÝM ČLENŮM NÁSLEDUJÍCÍ VÝHODNÁ ŽIVOTNÍ POJIŠTĚNÍ:

• Doživotní	• Family Income Plan
• Doživotní zaplacené ve stáří 60 let	• Prefer i Risk, Whole Life
• Doživotní zaplacené ve stáří 65 let	• Estate Security Plan
• 9 plánů nadačního pojištění	• Úrazové pojištění
• Retirement Plan	• Dvojnásobné pojištění — zproštění poplatků nižší poplatky za pojištění pro ženy
• Mortgage Redemption Plan	

PODROBNÉ INFORMACE OCHOTNÉ SDĚLÍ

Rudolf Pešek, 145 87 7th Ave, Whitestone, Frank Vozeh, 18 John St, N. Y. 11357, (212) 767-9746 Little Ferry, N. J. 07643, (201) 641-9016 George Pospishil 24 West End Ave., Westwood, N. J. — 07675 (201) 664-6511 anebo

CZECHOSLOVAK SOCIETY OF AMERICA
2701 South Harlem Avenue, Berwyn, Illinois 60402

OD ROKU 1854 CHRÁNÍ VAŠE RODINY